

КЛІНІЧНА ТА ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА ЕНТЕРОБІОЗУ

Карабун Л.В., Матвійчук О.П.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Вступ. Ентеробіоз – паразитарне захворювання людини, збудником якого є гострик людський (*Enterobius vermicularis*), молочно-білий веретеноподібний гельмінт, довжина самця 3-5 мм, самиці – 8-12 мм, яйця безбарвні, прозорі, розміри 50-60 x 20-30 мкм, форма яйця овально-асиметрична, зараження людини відбувається при проковтуванні зрілих яєць гостриків, які містять рухливі личинки. Збудник паразитує у нижньому відділі тонкого і верхньому відділі товстого кишківника, що є його єдиним хазяїном. Вважаються переважно діти, але зустрічаються випадки серед дорослого населення. Механізм передачі захворювання – фекально – оральний, значущим є контактано-побутовий шлях передачі. Основним фактором є руки, забруднені яйцями гельмінтів, а також контаміновані (забруднені) предмети побуту (дверні ручки, поверхня меблів, вікон та підвіконь, посуд, іграшки, дитячі горщики), рідше – контаміновані харчові продукти.

Мета дослідження. Основою патогенного впливу гостриків на організм людини є механічна дія гельмінтів на слизову оболонку кишечника, пов'язана з подразненням механорецепторів і хеморецепторів при їх фіксації та руху. Клінічні прояви ентеробіозу – залежать від інтенсивності зараження. Основними клінічними симптомами є біль у животі, ранковий кишковий дискомфорт, нудота, часте оформлене випорожнення до 4-5 разів на добу. Подразнення ілеоцекальної ділянки призводить до можливості розвитку ентероколіту. При проникненні в червоподібний відросток гострики можуть стати причиною апендициту.

Основні результати. Самки гостриків відкладають яйця на межі шкіри та слизової оболонки у періанальних складках, також можуть відкладати яйця і на шкірі. Кожна самка відкладає 10000-12000 яєць, котрі дозрівають протягом 5-6 годин та після того стають інвазивними. Гострики при повзанні викликають сильний свербіж. При розчісуванні ділянок свербіжу яйця гельмінтів потрапляють на руки, під нігті, а з немитих рук у рот – так настає повторне інфікування (самоінфікування). З брудних рук яйця гостриків можуть потрапити на будь-які предмети до яких торкався уражений: іграшки, книги, рушник, ручки дверей, крани, харчові продукти. Живуть гострики 2-2,5 місяці, а хвороба у людини може тривати роками, так як при порушенні певних правил гігієни постійно виникає інвазування. Нерідко ентеробіоз виявляється у декількох членів сім'ї. До ускладнень ентеробіозу відносять виникнення дерматитів, екземи періанальної ділянки, також мають місце тяжкі ускладнення ентеробіозу: апендицит, проктит і парапроктит, болісні вульвіти та вульвовагініти у дівчаток.

Діагноз встановлюють за наявності дорослих гельмінтів при огляді випорожнень під час їх макроскопічного дослідження. Яйця гостриків виявляють при мікроскопічному дослідженні матеріалу, отриманого з періанальних складок з використанням прозорої липкої або матеріалу з підньогтьового простору. Для вірогідності результату дослідження проводять

3-5 разів. Для діагностики ентеробіозу у дорослих частіше користуються методом періанально-ректального зіскрібка.

Висновки. Умовою успішного лікування є одночасне проведення поряд з терапевтичними заходами усього комплексу профілактичних заходів, що попереджують повторне зараження. Це, перш за все, суворе дотримання особистого гігієнічного режиму. З огляду на високу контагіозність інвазії, обстеженню на ентеробіоз підлягають усі контактні з хворим особи – усі мають пройти одночасну дегельмінтизацію.

В організованих дитячих колективах профілактика полягає в дотриманні санітарно-гігієнічних вимог: навчання дітей правил особистої гігієни, змінне взуття, промаркований санітарний одяг для робіт, що пов'язані з організацією харчування та промаркований спеціальний одяг для прибирання приміщень.

Список літератури

1. Медична паразитологія з ентомологією: навч. посіб. / В.М. Козько, В.В. М'ясоєдов, Г.О. Соломенник та ін.; за ред. В.М. Козька, В.В. М'ясоєдова. К.: ВСВ «Медицина», 2015. 336 с.

2. Ентеробіоз. Компендіум Внутрішні хвороби (інтернет-ресурс). Режим доступу: <https://empendium.com/ua/chapter/B27.II.4.24.4.4>.